

Bråda vårmånader i ECAD

Scenen "Folkrörelser mot droger", Sverige Mot Narkotika, Västerås

Konferensen i Europaparlamentet, "Internationella dimensioner av europeisk narkotikapolitik" som ECAD organiserade tillsammans med EU-parlamentarikern Charlotte Cederschiöld och Global Institute on Drug Policy gav gensvar bland ECAD:s medlemmar, olika europeiska organisationer och i USA.

Den amerikanske "drogtsaren" John Walters som gjorde ett uppskattat framträdande och var hårt uppvaktad av pressen i Bryssel, fick även svara inför massmedia när han återvände till Washington. Den svenske folkhälsoministern, Morgan Johanssons tal blev också efterfrågat av många av deltagarna på konferensen. Tyvärr lovade vi för mycket när vi sade att vi skulle publicera hans tal på nätet. Han hade nämligen nästan helt frångått sina anteckningar och talade fritt. Vi välkomnar er att bekanta sig med andra tal som finns tillgängliga på www.ecad.net under "Conference papers".

ECAD upplever en hektisk vår. Det har inte bara varit konferensen i Europaparlamentet, som givetvis har haft mycket hög prioritet och ses som ett viktigt avstamp för vidare arbete med olika EU-organ. Vi har också organiserat ett seminarium med ca 70

deltagare för rättsvårdande myndigheter runt Östersjön. Detta tillsammans med MOB och deras motsvarighet i Litauen. Läs artikeln om seminariet på sidan 4. ECAD har varit med och arrangerat den 7:e Mässan Sverige Mot Narkotika. Västerås, medlem i ECAD, var värdstad i år. Dessutom pågår förberedelserna för fullt för

ECAD:s borgmästarkonferens i Oslo den 26-27 maj. Islands president samt fler borgmästare än tidigare har aviserat sin närvaro.

I Reykjavik i början av april möttes representanter från 6 ECAD-städer för att förbereda ett stort drogpreventionsprojekt som kommer att presenteras i Oslo. Projektet kommer att ha sin utgångspunkt från de erfarenheter som gjordes av Islands femåriga program för ett drogfritt samhälle.

★ ECAD NYHETER

Samtidigt med Reykjavik-mötet deltog ECAD:s ordförande Jim Corr i en presskonferens i London arrangerat av Europeiska hästhoppförbundet, FEI. Anledningen är att ECAD kommer att vara partner till San Patrignano som är huvudarrangör till EM i hästhoppning. Mästerskapet kommer att gå av stapeln den 20-24 juli på San Patrignanos behandlingshem utanför Rimini. Ett fantastiskt tillfälle att visa upp vår organisation och visioner! För första gången i historien kommer en stor idrottstävling arrangeras inne på ett behandlingshem för före detta narkotikamissbrukare. Läs mer om evenemanget på www.ecad.net.

Afghanskt heroin – närmare än du tror

Av Christer Brännerud, International Project Co-ordinator, UNODC, Dushanbe, Tadjikistan. (Christer Brännerud är svensk polis med fleråriga erfarenheter av internationellt arbete mot narkotika, bland annat vid Interpols högkvarter i Lyon, Frankrike.)

Vi vet var opiumplantagerna är belägna. Vi vet när plantorna skördas. Vi känner till heroinlaboratorierna, kapaciteten på framställningen och de varierande kvaliteterna på heroinet. Vi vet var förråden finns och vilka som ansvarar för dessa. Vi känner till smuggelvägarna från Afghanistan.

Men varför gör man ingenting åt det? Varför uttraderar man inte opiumfälten, bombar förråden och griper de ansvariga? Saken är mer komplicerad än så. De flesta av de småbrukande afghanerna odlar opium eftersom det är den i särklass bästa inkomstbringande källan. På vissa håll i Afghanistan har opiumsituationen, pga. överproduktion, tagit näst intill absurda uttryck. Vanliga grönsaker och rotfrukter är mer svåråtkomliga och betydligt dyrare att anskaffa än opium. Skall man "göra något åt situationen" måste man gå lite djupare än att skicka fram några F15 plan. Man kan inte "bomba ut" ett socialt mönster med hundraåriga traditioner. Utraderas opiumfälten flyttas produktionen till andra delar i Centralasien och nya opiumodlare och förrådsansvariga tar vid.

Vi måste se problematiken i ett bredare perspektiv och angripa kärnan av problemet, det vill säga efterfrågan. Hur ser vår egen missbruksmarknad ut idag? Hur många heroinister har vi registrerade i Sverige och våra grannländer? Är de i ökande eller i minskande antal? Hur lätt är det att komma åt heroin i Sverige? På vilken nivå ligger gatupriserna idag? Har de sjunkit eller ökat? Hur ser de preventiva insatserna ut?

Se sidan 2-3

Afghanskt heroin – närmare än du tror

Från sidan 1

Förmedlar vi ett tillräckligt klart budskap till den yngre generationen om konsekvenserna av narkotikamissbruk? Skapar vi hotbilder, analyseras narkotikalangarna, de ekonomiska vinningarna av narkotikasmygglingen?

Afghansktproducerat heroin exporteras så gott som uteslutande till den europeiska marknaden (Ryssland inkluderat) medan USA får sitt heroin från Latinamerika och Mexico. Europa borde därför inta en mer påtaglig roll i de narkotikapreventiva aktiviteterna.

Låt oss gå tillbaka till Centralasien. Av de fem centralasiatiska länderna (Tadzjikistan, Uzbekistan, Kirgisistan, Kazakstan och Turkmenistan) är Tadzjikistan det i särklass effektivaste landet beträffande heroin- och opiumbeslag. Det finns flera anledningar till varför just Tadzjikistan håller en sådan särställning. Man har en lång gräns som löper utmed Afghanistan (1400 kilometer) och regeringen erkänner officiellt att narkotikatransitering och korruption är ett reellt hot mot staten. Jag brukar säga att Tadzjikistan ser på problematiken med båda ögonen, Uzbekistan ser med ena ögat och Turkmenistan blundar helt och hållet. Dessa tre länder har ett gemensamt - nämligen gränser mot Afghanistan. Sedan 1998 har Tadzjikistan samarbetat med UNODC och med internationellt finansiellt bistånd skapat ett renodlat narkotikabekämpande organ, the Drug Control Agency (DCA). Sedan den officiella starten i juni 1999 har agenturen utvecklats till en av de viktigaste narkotikabekämpande institutionerna i Centralasien. Trots sin ringa numerär, 350 officerare, görs heroinbeslag i mängder som mäts i ton. Beslagen görs i nära samarbete med de ryska gränstrupperna. Samtidigt fortgår en process med målsättning att etablera närmare samarbete med inrikesministeriet, de tadjjikiska gränstrupperna samt med tullmyndigheten. DCA håller på att etablera ett underrättelsesystem. Man har en särskild utredningsavdelning, operativa fältenheter, spanings- och undercover grupper, spetsnasheter (speciella styrkor) för insatser i farliga situationer, narkotikahundar, forensiskt laboratorium och en analytisk avdelning som har utrustats med moderna datorer samt en helt ny databas vid namn Tais Ontos.

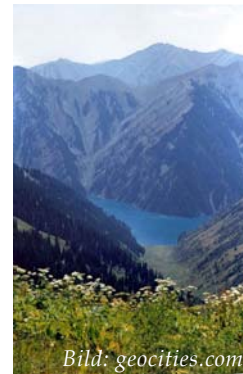
Undertecknad arbetar för UNODC och är stationerad i Tadzjikistan för att leda ett av de större narkotikaprojekten i Centralasien med uppgift att utveckla DCA. Projektet har som prioriteringar implementering av kriminalanalys och underrättelsestyrt arbete samt att se över rådande lagstiftning beträffande konfiskering av vinning från brottslig verksamhet (asset forfeiture). Målsättningen är att ha underrättelsearbetet operativt vilket vi redan uppnått. En granskning av DCA genomförd av internationella expertkonsulter (oktober 2003) ledde till slutsatsen att agenturen var så gott som helt förskonad från korruption. DCA-officerarna har en högre lön än genomsnittet i landet. Man bär sin egen designade uniform och känner en professionell stolthet att representera enheten. Chefen för DCA, General Rustam Nazarov, har visat sig vara en synnerligen duglig ledare som uppbär professionell respekt, inte bara i Tadzjikistan och Centralasien, utan även internationellt. En sådan tillgång vid rodret borgar för en väl sammansatt ledarstab som i sin tur genererar goda strukturer bland de operativa fältofficerarna.

Ett önskescenario är att skapa ett DCA i vart och ett av de Centralasiatiska länderna. Man skulle därigenom få ett professionellt kon-

taktnät där man kan utbyta underrättelser och samarbeta över gränserna på ett effektivt sätt. DCA-strukturen kan även tjäna som ett skolexempel för de övriga narkotikabekämpande myndigheterna i regionen och stegvis harmonisera insatserna. Men steget dit är långt och korruptionsproblemen allestädes närvarande.

Hur ser situationen ut i Tadzjikistan?

Tonvis med heroin och opium transiterar landet årligen. Med sådana enorma kvantiteter blir det ofrånkomligt ett "spill", det vill säga heroin stannar inom landet och når ut till den lokala missbruksmarknaden. En dos, 0,2 gram, kostar idag knappt två US Dollar. Myndigheterna har inget klart grepp över antalet heroinmissbrukare, antalet HIV fall samt spridningen av HIV bland de intravenösa missbrukarna. Tadzjikistans president meddelade nyligen att de ryska gränstrupperna skall lämna tadjjikistans territorium och återvända till Ryssland och ansvaret överlämnas till tadjjikiska gränsmyndigheter. Beslutet kommer med största sannolikhet att få konsekvenser för narkotikaflödet från Afghanistan till Tadzjikistan. Ryssarna har haft trupper stationerade utefter den Afghanska gränsen sedan ett sekel. Rutin, erfarenhet och kunskap försvinner i ett slag. Tusentals ryska officerare återvänder och lämnar ett "kompetensvakuum" efter sig som måste fyllas ut med nyrekrytering och utbildning av tadjjikiska officerare, anskaffning av utrustning och träning i att använda dessa kommer att kosta både pengar och avsevärd tid. Tadzjikistan är ett fattigt land och kommer att bli än mer beroende av internationellt bistånd för att klara den nya situationen.

Nu frågar man; "Är situationen helt nattsvart"? Mitt svar är nej. UNODC arbetar målmedvetet i denna region och framförallt i Tadzjikistan. DCA är en fungerande enhet i en svårmanövrerad region och har bevisat att det går att skapa en professionell institution under problematiska förhållanden. DCA har stått emot korruption. Man arbetar idag med Presidenten och regeringens fulla förtroende. DCA har vunnit respekt och professionellt erkännande av utländska polis- och tullmyndigheter framförallt inom Europa och USA. Jag nämnde tidigare om att skapa ett DCA i vart och ett av de Centralasiatiska länderna. Där ligger förmodligen nyckeln till framgången. Men för att kunna fortsätta att arbeta i den riktningen krävs ett seriöst internationellt bistånd. Idag är det USA som är de i särklass största bidragsgivarna inom narkotikaområdet i Tadzjikistan. Man skall hålla i minnet, som jag tidigare nämnde, att det afghanska heroinet så gott som uteslutande är avsett för den europeiska missbruksmarknaden. Narkotikasmyggling är förvisso nära förknippat med aktiviteter utförda av terroristgrupperingar och det illegala flödet av vapen i regionen är betydande, företeelser som i högsta grad även intresserar USA. Men ändå kan man tycka att Europa borde inta en mer proaktiv roll på narkotikasidan. Det tyska Bundeskriminalamt har avisert utökade insatser i Tadzjikistan där man både personellt och finansiellt planerar stötta DCA:s verksamheter. Jag skulle önska att Sverige

Se sidan 3

Afghansk heroin – närmare än du tror

Från sidan 2

och övriga nordiska länder kunde följa efter och inta en aktivare hållning.

2003 togs nästan 5 ton heroin i beslag i Tadzjikistan samma år togs 6 kilo i Sverige. Inom Europa lägger polis och tull ner oerhörda resurser på narkotikasmugglare men man kommer ytterst sällan längre än till kurirerna. Ta som ett exempel då polis eller tull startar ett ärende mot en inkommande narkotikaleverans. Ett tips ankommer, spaningsresurser sätts in, telefonavlyssning kopplas till, översättare anlitas, övertid anslås. Gripande sker, beslaget uppgår till 50 gram heroin, förundersökningen påbörjas med åklagarinträde. Huvudpersonen i ärendet har en roll som mottagare av narkotikan för att sedan i sin tur lägga ut det för försäljning via sina langare. Under gynnsamma omständigheter förmår förhållningarna mottagaren att erkänna att han lagt ut 300 gram heroin under det gångna året. Personen döms på sina egna uppgifter och för de 50 gram man tog i beslag. Den totala kostnaden för de polisiära insatserna stannar på ansevärd nivåer. Därutöver skall kostnader för åklagar- och domstolsinträdet, advokatarvode samt slutligen anstaltsvistelse i Kriminalvårdens regi läggas till. Om man jämför slutsumman mot de 50 gram heroin som man fick i "fysiskt" beslag torde vi fråga oss om det verkligen står i relation till de arbetsinsatser och kostnader som använts under hela processen i synnerhet om man beaktar mängderna som tas i Tadzjikistan?

Jag vill inte på något sätt nedvärdera eller ens ifrågasätta den lagföring eller de polis- och tullinsatser som sker inom Europa mot narkotikahandlingen. Jag vill endast belysa det faktum vi ser idag med de förhållandevis små mängder heroinbeslag och den taktik som används av de europeiska myndigheterna, nämligen att vänta in narkotikan tills den når våra gränser. Varför inte flytta ut positionerna och möta problemet längre ut? Pondera att vi lyckas stärka den repressiva kapaciteten hos de narkotikabekämpande myndigheterna i Centralasien och i synnerhet Tadzjikistan. Sedan 2001 tas mellan 3 - 5 ton heroin årligen bara inom Tadzjikistan. Drogbaronerna skruvar redan nu på sig och mängden beslag är definitivt störande för deras verksamhet. Kan vi lyckas avlägsna ytterligare några ton från smugglingsledningarna har vi tagit ett grepp runt baronerna och stort leveransflödet mot Europa.

Jag hävdar att vi i dag har en ganska oklar bild av hur det "vita heroinet" (heroinhydroklorid, det som tas intravenöst) når Europa. Det "bruna heroinet" (även kallat rökheroin) framställs i huvudsak i turkiska heroinlaboratorier i de östra delarna av landet. Heroinet når den europeiska missbruksmarknaden via den så kallade "Balkanrutten". Turkiska och albanska kriminella grupperingar kontrollerar i huvudsak denna trafik. Men vägarna för det "vita heroinet" är mer oklart. Man säger att det går utefter den "Norra Rutten" det vill säga över den ryska tundran. Men rutterna har uppenbarligen förändrats.

Idag vet vi att det afghanska heroinet transiterar via Tadzjikistan, Kirgisistan, Uzbekistan och Kazakstan för vidare transport till Ryssland och Europa. Men heroin via Turkmenistan och sedan över Kaspiiska havet och in i Kaukasus? Eller en öppnad "heroinkorridor" via Tjetjenien för att finansiera de subversiva krafterna och aktiviteterna

därstädes? Eller heroin som transiterar och lagras i Ukraina och i Vitryssland innan det når Europa? Nya möjligheter och nya rutten men vem synar dessa närmare? Hur når heroinet slutligen Europa? Hur är det förpackat? Kommer det i huvudsak via person- eller kommersiell trafik?

Uppenbarligen har vi inget klart svar på detta idag. En teori är att ansevärd mängd heroin smugglas in i halvkilos vakuumpförpackningar, i kaffepaket. I oktober 2003 befann jag mig vid Moskovskij:s gränsstation mellan Tadzjikistan och Afghanistan. De ryska gränstrupperna hade lagt upp 800 kilo (!) vitt heroin, cirka 1 ton opium och 1,2 ton cannabis på ett stort gärd. Narkotikan skulle förbrännas. Innan man tänkte på bad jag att få "trampa omkring" bland heroinförpackningarna som låg utspridda på en yta motsvarande en halv fotbollsplan. När jag gick omkring upptäckte jag att uppskattningsvis 50% av heroinpaketen bestod av halvkilos vakuumpförpackningar mestadels av europeiska kaffesorter. Paketen som utan tvivel smugglats in från Afghanistan har troligen vakuumpförpackats inne i landet. Att paketen hade europeisk och även svenska texter indikerar att de var avsedda för Europa och inte de regioner som använder Cyrillisk text. Dofterna från kaffe kan ha en störande inverkan på en narkotikahund. Om heroinet dessutom förvaras i en vakuumpförpackning omgärdad av kaffepaket försvåras ytterligare arbetet för hunden. Låt oss anta att 50 kilo heroin, vilket är liktydigt med 100 kaffepaket, smugglas fördolt i en lastbilstransport som levererar 10000 kaffepaket. Hur skall man utan tekniska hjälpmedel kunna upptäcka narkotikan? Fram till sommaren 2004 fanns inte ett enda ärende inom Europa där heroin hittats dolt i vakuumpförpackningar (kaffepaket). Förmodligen är sådana leveranser inte identifierade som en "hotbildsprofil", och därför söker man inte i dessa transporter. Existerar denna profil inom tull och gränsmyndigheterna?

Detta "kaffeexempel" är en god anledning till varför vi européer bör flytta ut våra positioner. Om vi inte samarbetar med "källområdena" så är utsikterna att bringa klarhet i rutten och smugglingsmetoder betydligt mindre och vi står helt sonika vid våra europeiska gränser och väntar på att heroinet skall anlända. Om vi kan stoppa det längre från våra gränser så har vi större möjligheter att skydda vår yngre generation från att komma i kontakt med narkotikan.

Ett aktivt bistånd till UNODC dirigeras inte enbart till de repressiva insatserna. Aktiviteter inom "demand reduction" med målgrupper som missbrukare, skolungdomar och andra utsatta grupper utvecklas ständigt. Vi samarbetar också med olika NGO:s (Non Governmental Organisation - frivilligorganisationer). Vi följer HIV och dess spridning genom att försöka kartlägga situationen i Centralasien. Vårt arbete i Tadzjikistan behöver allt stöd vi kan få. Måktiga intressen står bakom narkotikaproduktionen. Ensamma klarar vi det inte och vi kommer aldrig att kunna värja oss om vi inte samarbetar och bistår varandra. Europa är synnerligen utsatt av de verksamheter som pågår i Centralasien. Det är inte längre länderna "Långtbortistan" vi talar om.

De är närmare än du tror.

Kraftfull appell i Litauen för ökat samarbete inom brottsbekämpning

Jaako Sonck, Juergen Storbeck, Audrone Astrauskiene, Walter Kegö, Tomas Hallberg

Mobilisering mot narkotikas internationella seminarium i Litauen för tull, polis och kustbevakning, blev en kraftfull appell för internationellt samarbete mot den organiserade narkotikabrottsligheten.

Till seminariet som hölls i Vilnius i slutet av februari, hade närmare 70 personer från tull, polis och gränsskyddsmyndigheter i Sverige, Finland, Ryssland och de baltiska länderna, mött upp. Bakom arrangemanget stod förutom Mobilisering mot narkotika dess systemmyndighet i Litauen samt ECAD.

Med på mötet fanns flera kända profiler inom internationell brottsbekämpning, till exempel den tidigare Europolchefen Jürgen Storbeck och åklagaren Björn Blomqvist, en av grundarna av Eurojust, ett organ för mellanstatlig samverkan inom rättsväsendet.

Budskapet från Jürgen Storbeck och Björn Blomqvist var att utmaningarna från den organiserade brottsligheten är så stora att det inte längre räcker med att informera varandra. Istället måste de brottsbekämpande myndigheterna i olika länder börja samarbeta operativt i ännu större utsträckning. De båda konstaterade att de legala strukturerna redan finns på plats för att kunna bedriva ett sådant samarbete på ett effektivt sätt. Björn Blomqvist menade att talet om att de öppna

gränserna försvårat kämpningen är en felsyn. Han konstaterade att den organiserade brottsligheten alltid kunnat röra sig över gränserna och att de brottsbekämpande myndigheterna genom den europeiska integrationen nu fått ett effektivt motmedel.

Deltagarna samlades i gruppseminarier för att diskutera gemensamma erfarenheter och beskriva skillnader i till exempel lagstiftning som kan försvåra samarbetet. Cecilia Hivander, polis och sambandsman inom det nordiska polis och tullsamarbetet i Estland, poängterade att gränsöverskridande samarbete är ett förhållningssätt som börjar på hemmaplan.

- Vi måste i det internationella samarbetet hitta lösningar trots olika system och lagstiftning i våra länder. Men jag tycker att vi måste komma ihåg att förbättra samarbetet även inom våra länder.

Detta var det tredje internationella seminariet för brottsbekämpande myndigheter som MOB anordnat. Arrangören Walter Kegö vill gärna slå ett slag för den här typen av återkommande initiativ för att bygga nätverk.

- Samarbete bygger på förtroende och för att det ska skapas måste man träffas. Jag hoppas och jag tror att sådana här möten skapar plattformar för konkreta åtgärder och resultat när det gäller gränsöverskridande samarbete mot narkotikasmugglingen.

Walter Kegö hoppas på en fortsättning med ett nytt internationellt seminarium men denna gång i Ryssland.

Av Lars Andrén, informationschef Tullverket

Våra europeiska samhällen har experimenterat med och utvärderat både tolerans och intolerans gentemot illegalt droganvändande och drogmissbruk. Det är våra reflektioner kring detta som styr oss mot icke-användning. Detta med hänsyn till våra barns väl.

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

MOB:s undersökning ger stöd till ECAD:s nätverk

Mer än 90% av svenska befolkningen tycker att det är viktigt att samhället arbetar med narkotikafrågan. Detta kanske inte är så förvånande siffror utan är mer en bekräftelse på tidigare gjorda undersökningar. Stödet för den svenska restriktiva modellen är fortfarande starkt och folket tycker att det är allra viktigast att stödja det preventiva arbetet bland ungdomar.

Det näst viktigaste området, som lyftes fram i undersökningen, var det internationella arbetet, vilket visar att ECAD ligger rätt i tiden.

Så alla svenska städer och kommuner (för närvarande 49 stycken) som stöder ECAD, sträck på er! Ni har era väljares stöd för engagemanget. ECAD arbetar oförtrutet vidare för att driva en restriktiv narkotikapolitik i Europa mot alla dem som vill ge upp och legalisera narkotikan!

MOB:s rapport "Svenska folkets syn på den svenska narkotikapolitiken" PO 545

Svar från Rainbow-Sweden

Rainbow-Swedens ordförande Alec Carlberg sände ett brev till ECAD:s nyhetsbrev med anledning av artikeln "Rainbow-Sweden berövad medlemskap i Rainbow International" (volym 1 Nr 77). Carlberg skriver i sitt brev att "I ECAD News 1-2005 påstås att Rainbow-Sweden blivit utslutna ur Rainbow International. Detta är en osanning som sprids via organisationen Drugnews, trots att Drugnews känner till fakta i målet, efter att ha intervjut mig i just denna fråga. Sanningen är att Rainbow-Sweden aldrig varit medlem i Rainbow International och kan därmed inte heller utslutas. Och Rainbow-Sweden har därmed inte heller fått någon formell propå eller protokoll med ett utslutningsbeslut."

European Cities Against Drugs

ECAD, Stadshuset

105 35 Stockholm, Sweden

Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66

e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru

zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65

ECAD Regional office in Latvia

vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv

Phone +371-7037330 Fax +371-7037331